

31991L0308

L 166/77

ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

28.6.1991

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА
от 10 юни 1991 година
за предотвратяване използването на финансовата система за изпиране на пари
(91/308/ЕИО)

СЪВЕТАТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската икономическа общност, и по-специално член 57, параграф 2, първо и трето изречение и член 100а от него,

като взе предвид предложението на Комисията ⁽¹⁾,

в сътрудничество с Европейския парламент ⁽²⁾,

като взе предвид становището на Икономическия и социален комитет ⁽³⁾,

като има предвид, че ако кредитните и финансовите институции се използват за изпиране на приходите от престъпна дейност (наричано по-нататък „изпиране на пари“), надеждността и стабилността на съответната институция и доверието във финансовата система като цяло могат да бъдат сериозно застрашени, а по този начин ще се изгуби доверието на обществеността;

като има предвид, че липсата на действия от страна на Общността срещу изпирането на пари може да накара държавите-членки да защитят финансовите си системи, като предприемат мерки, несъвместими с изграждането на единния пазар; като има предвид, че ако не бъдат предприети съгласувани действия на равнище Общност, лицата, които си занимават с изпиране на пари, могат да извлекат предимство от свободата на движение на капитали и

свободата на предоставяне на финансови услуги, с които е свързано интегрираното финансово пространство, за да улеснят престъпната си дейност;

като има предвид, че изпирането на пари оказва очевидно влияние върху разрастването на организираната престъпност като цяло, и по-специално върху трафика на наркотици; като има предвид все по-широкото осъзнаване на факта, че борбата срещу изпирането на пари е едно от най-ефикасните средства за противодействие на тази форма на престъпна дейност, която представлява особена заплаха за обществата на държавите-членки;

като има предвид, че борбата срещу изпирането на пари трябва да се води главно чрез наказателноправни мерки и в рамките на международното сътрудничество между съдебните и правоприлагащите органи, каквото е предприето по отношение на наркотиците чрез Конвенцията на ООН за борба срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества, приета на 19 декември 1988 г. във Виена (наричана по-нататък „Виенска конвенция“), а по отношение на престъпната дейност като цяло — чрез Конвенцията на Съвета на Европа относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облагите от престъпление, открита за подписване на 8 ноември 1990 г. в Страсбург;

като има предвид, че въпреки това наказателноправният подход не бива да остава единственият начин за борба срещу изпирането на пари, тъй като финансовата система може да играе особено ефикасна роля; като има предвид, че в този контекст трябва да бъде спомената препоръката на Съвета на Европа от 27 юни 1980 г. и декларацията за принципите, приета през декември 1988 г. в Базел от банковите надзорни органи на Групата на десетте — два акта, които представляват основни стъпки към предотвратяване използването на финансовата система за изпиране на пари;

⁽¹⁾ ОВ С 106, 28.4.1990 г., стр. 6; и

ОВ С 319, 19.12.1990 г., стр. 9.

⁽²⁾ ОВ С 324, 24.12.1990 г., стр. 264; и

ОВ С 129, 20.5.1991 г.

⁽³⁾ ОВ С 332, 31.12.1990 г., стр. 86.

като има предвид, че изпирането на пари обикновено се извършва в международен контекст, за да бъде прикрит престъпният произход на средствата; като има предвид, че мерките, които се предприемат изключително на национално равнище, без международна координация и сътрудничество биха имали твърде ограничен ефект;

като има предвид, че всяка мярка, предприета от Общността в тази област, трябва да съответства на останалите действия, предприети на други международни форуми; като има предвид, че в това отношение всяко действие на Общността трябва специално да взема под внимание препоръките, приети от групата за финансови действия във връзка с изпирането на пари, сформирани на срещата на високо равнище на седемте най-развити страни през юли 1989 г. в Париж;

като има предвид, че Европейският парламент в няколко резолюции е отправил искане да бъде приета глобална програма на Общността за борба с трафика на наркотици, включително и разпоредби за предотвратяване изпирането на пари;

като има предвид, че за целите на настоящата директива определението за изпирането на пари е заимствано от възприетото във Виенската конвенция; като има предвид обаче, че изпиране на пари се осъществява не само във връзка с приходите от престъпления, получени от наркотици, но и във връзка с приходите от други форми на престъпна дейност (например организирана престъпност и тероризъм) и поради това държавите-членки трябва да разширят обхвата на директивата по смисъла на националното си законодателство, така че той да включи приходите и от тези дейности, доколкото е вероятно те да бъдат резултат от операции за изпиране на пари, които на тази основа оправдават налагането на санкции;

като има предвид, че забраната на изпирането на пари в законодателството на държавите-членки, съчетана с подходящи мерки и наказания, е необходимо условие за борбата срещу това явление;

като има предвид, че гарантираното изискване от страна на кредитните и финансовите институции техните клиенти да се идентифицират, когато встъпват в делови отношения или сключват сделки над определени прагове, е нужно, за да се избегне възможността лицата, които се занимават с изпиране на пари, да се възползват от анонимността, за да извършват престъпната си дейност; като има предвид, че доколкото е възможно, тези разпоредби трябва да се прилагат и към всички бенефициери;

като има предвид, че кредитните и финансовите институции трябва да съхраняват в продължение на най-малко пет години копия от данните за изискваните документи за идентифициране, както и подкрепящи доказателства и архиви, които се състоят от документи, свързани със сделките, или копия от тях и са допустими в съдебни производства според приложимото национално законодателство, за да се използват те като доказателства при всяко разследване за изпиране на пари;

като има предвид, че за да бъде запазена надеждността и целостта на финансовата система и за да се допринесе за борбата с това явление, е нужно да се гарантира, че кредитните и финансовите институции проучват с особено внимание всяка сделка, за която те смятат за особено вероятно поради естеството ѝ да бъде свързана с изпирането на пари; като има предвид, че за тази цел те трябва да обръщат особено внимание на сделките с трети страни, които не прилагат към изпирането на пари стандарти, сравними с установените от Общността, или други равностойни стандарти, установени от международни форуми и подкрепени от Общността;

като има предвид, че за тези цели държавите-членки могат да изискват от кредитните и финансовите институции да отразяват писмено резултатите от проучването, което трябва да извършват, и да гарантират, че тези резултати са на разположение на органите, които отговарят за предприемането на действия за преодоляване на изпирането на пари;

като има предвид, че да се предотврати използването на финансовата система за изпиране на пари е задача, която не може да бъде изпълнена от органите, отговорни за борбата с това явление, без сътрудничеството на кредитните и финансовите институции и техните надзорни органи; като има предвид, че в такива случаи банковата тайна трябва да бъде отменена; като има предвид, че най-ефективният начин за осъществяване на това сътрудничество е създаването на задължителна система за докладване на съмнителните сделки, която гарантира, че информацията се предава на посочените органи, без клиентите да бъдат предупреждавани за това; като има предвид, че е нужна специална защитна разпоредба, чрез която кредитните и финансовите институции, техните служители и директори да бъдат освободени от отговорност за нарушаване на ограниченията за разкриване на информация;

като има предвид, че информацията, получена от органите в съответствие с настоящата директива, може да се използва само във връзка с борбата срещу изпирането на пари; като има предвид, че въпреки това държавите-членки могат да предвидят тази информация да бъде използвана и за други цели;

като има предвид, че създаването от страна на кредитните и финансовите институции на процедури за вътрешен контрол и програми за обучение в тази област са допълнителни стъпки, без които другите мерки, предвидени в настоящата директива, могат да останат неефективни;

като има предвид, че доколкото изпирането на пари се извършва не само чрез кредитните и финансовите институции, но и чрез други професии и категории предприятия, държавите-членки трябва да прилагат разпоредбите на настоящата директива изцяло или отчасти към тези професии и предприятия, за чиято дейност е особено вероятно да бъде използвана за изпиране на пари;

като има предвид, че държавите-членки трябва да вземат специални мерки, за да гарантират, че в Общността се предприемат съгласувани действия, когато има сериозни основания да се смята,

че за изпиране на пари се използват професии или дейности, условията за чието извършване са хармонизирани на равнището на Общността;

като има предвид, че ефективността на усилията за премахване на изпирането на пари е особено зависима от тясното координиране и хармонизиране на националните мерки по прилагането на директивата; като има предвид, че такова координиране и хармонизиране, извършвано в рамките на различни международни органи, изисква сътрудничество в контекста на Общността между държавите-членки и Комисията в рамките на комитет за връзка;

като има предвид, че всяка държава-членка трябва да приеме подходящи разпоредби и да санкционира нарушаването на такива разпоредби по подходящ начин, за да гарантира пълното прилагане на настоящата директива,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

По смисъла на тази директива:

- „кредитна институция“ означава кредитна институция, определена в член 1, първо тире от Директива 77/780/ЕИО ⁽¹⁾, последно изменена с Директива 89/646/ЕИО ⁽²⁾, и включва клонове по смисъла на третото тире от посочения член, които се намират в Общността, на кредитни институции със седалище извън Общността,
- „финансова институция“ означава предприятие, различно от кредитна институция, чиято основна дейност се състои в извършването на една или повече от операциите, включени в точки 2 до 12 и точка 14 от списъка, приложен към Директива 89/646/ЕИО, или застрахователно дружество, надлежно лицензирано в съответствие с Директива 79/267/ЕИО, ⁽³⁾ последно изменена с Директива 90/619/ЕИО, ⁽⁴⁾ доколкото извършва дейностите, регулирани от тази директива; това определение включва клоновете, които се намират в Общността, на финансови институции със седалище извън Общността,
- „изпиране на пари“ означава някое от следните деяния, когато е извършено умишлено:
 - преобразуване или прехвърляне на имущество със знанието, че това имущество е получено чрез престъпна дейност или чрез акт на участие в такава дейност, с цел да бъде укрит или прикрит незаконният произход на имуществото или да бъде оказано съдействие на всяко лице, участвало в извършването на такава дейност, да избегне юридическите последици от деянията си,

- укриване или прикриване на действителното естество, източник, местоположение, разпореждане, движение, права по отношение на имущество или собствеността върху имущество със знанието, че това имущество е получено чрез престъпна дейност или чрез акт на участие в такава дейност,
- придобиване, притежаване или използване на имущество, като в момента на получаването му се знае, че това имущество е получено чрез престъпна дейност или чрез акт на участие в такава дейност,
- участие в извършването, сдружаване с цел извършване, опит за извършване и подбуждане, помагачество, улесняване и даване на съвети при извършването на някое от действията, посочени в предходните параграфи.

Знанието, умишъла или целта, изисквани като елемент на изброените деяния, могат да бъдат изведени от обективни фактически обстоятелства.

Изпиране на пари е налице дори когато деянията, чрез които е получено имуществото — обект на изпиране, са извършени на територията на друга държава-членка или на територията на трета страна.

- „имущество“ означава активи от всякакъв вид, материални или нематериални, движими или недвижими, имуществени или неимуществени, юридически документи или актове, които са доказателство за право или интерес върху такива активи,
- „престъпна дейност“ означава престъпление, посочено в член 3, параграф 1, буква а) от Виенската конвенция, и всяка друга престъпна дейност, определена като такава по смисъла на настоящата директива от всяка държава-членка,
- „компетентни органи“ означава националните органи, които според закон или подзаконов нормативен акт са овластени да упражняват надзор върху кредитните или финансовите институции.

Член 2

Държавите-членки са длъжни да гарантират, че изпирането на пари, както е определено в настоящата директива, е забранено.

Член 3

1. Държавите-членки са длъжни да гарантират, че кредитните и финансовите институции изискват идентифицирането на своите клиенти чрез подкрепящи доказателства, когато влизат в делови отношения, особено при откриването на сметки или спестовни влогове или когато предлагат услуги за пазене в сейф.

2. Изискването за идентифициране се прилага и при всяка сделка с клиенти, различна от посочените в параграф 1, стойността на която възлиза на 15 000 ECU или повече, независимо от това дали сделката се извършва чрез една операция или чрез няколко операции, които изглеждат свързани помежду си. Когато сумата е неизвестна в момента на предприемане на сделката, съответната институция пристъпва към идентифициране незабавно след като бъде уведомена за стойността и установи, че прагът е достигнат.

⁽¹⁾ ОВ L 322, 17.12.1977 г., стр. 30.

⁽²⁾ ОВ L 386, 30.12.1989 г., стр. 1.

⁽³⁾ ОВ L 63, 13.3.1979 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ L 330, 29.11.1990 г., стр. 50.

3. Чрез дерогация от параграфи 1 и 2 не се поставят изисквания за идентифициране във връзка със застрахователните полици, подписани от застрахователни предприятия по смисъла на Директива 79/267/ЕИО, когато те извършват дейност от приложното поле на посочената директива, ако периодичната премия или премии, платими за всяка отделна година, не надвишават 1000 ECU или когато е заплатена еднократна премия в размер 2500 ECU или в по-нисък размер. Ако периодичната премия или премии, платими за всяка отделна година, бъдат увеличени и надхвърлят прага от 1000 ECU, се изисква идентифициране.

4. Държавите-членки могат да предвидят, че изискването за идентифициране не е задължително при застрахователни полици, свързани с пенсионни схеми, които са сключени по силата на трудов договор или във връзка със занятието на застрахования, при условие че тези полици не съдържат клауза за откупуване и не могат да се използват като обезпечение на заеми.

5. Ако съществува съмнение дали клиентите, посочени в предходните параграфи, действат от свое име или ако е сигурно, че те не действат от свое име, кредитните и финансовите институции приемат нужните мерки да получат информация за истинската самоличност на лицата, от чието име действат тези клиенти.

6. Когато съществува съмнение за изпиране на пари, кредитните и финансовите институции извършват такова идентифициране, дори когато стойността на сделката е по-ниска от установения праг.

7. Кредитните и финансовите институции не се подчиняват на изискванията за идентифициране по настоящия член, когато клиентът също е кредитна или финансова институция, която прилага настоящата директива.

8. Държавите-членки могат да предвидят, че изискванията за идентифициране във връзка със сделките по параграфи 3 и 4 са изпълнени, когато бъде установено, че плащането за сделката ще бъде дебитирано по сметка, открита на името на клиента в кредитна институция, която прилага настоящата директива в съответствие с изискванията на параграф 1.

Член 4

Държавите-членки са длъжни да гарантират, че кредитните и финансовите институции пазят следните документи, които могат да се използват като доказателства при разследване за изпиране на пари:

— при идентифициране — препис от данните за изисканите доказателства в продължение на най-малко пет години след прекратяването на отношението с клиента,

— при сделки — подкрепящите доказателства и архиви, които се състоят от оригиналните документи или преписи, допустими в съдебно производство според приложимото национално право, в продължение на най-малко пет години след сключването на сделката.

Член 5

Държавите-членки са длъжни да гарантират, че кредитните и финансовите институции проучват с особено внимание всяка сделка, за която те смятат, че е особено вероятно да бъде свързана с изпиране на пари поради естеството ѝ.

Член 6

Държавите-членки са длъжни да гарантират, че кредитните и финансовите институции, както и техните директори и служители оказват пълно съдействие на органите, отговарящи за борбата срещу изпирането на пари:

— като уведомяват по собствена инициатива тези органи за всеки факт, който би могъл да бъде указание за изпиране на пари;

— като предоставят по искане на тези органи цялата нужна информация в съответствие с процедурите, предвидени в приложимото законодателство.

Информацията по първия параграф се изпраща на органите, отговарящи за борбата срещу изпирането на пари в държавата-членка, на чиято територия се намира институцията, която изпраща информацията. Информацията по правило се изпраща от лицето или лицата, определени от кредитните и финансовите институции в съответствие с процедурата по член 11, параграф 1.

Информация, предоставена на органите в съответствие с първия параграф, може да бъде използвана само във връзка с борбата срещу изпирането на пари. Държавите-членки обаче могат да предвидят, че такава информация може да бъде използвана и за други цели.

Член 7

Държавите-членки са длъжни да гарантират, че кредитните и финансовите институции се въздържат от извършване на сделки, за които знаят или подозират, че са свързани с изпиране на пари, докато уведомят органите по член 6. При условия, определени от националното им законодателство, тези органи могат да дадат указания операцията да не се извършва. Когато съществуват съмнения, че тази сделка ще доведе до изпирането на пари и когато е невъзможно тя да не бъде сключена или съществува вероятност да се попречи на усилията за преследване на бенефициерите на съмнителната операция за изпиране на пари, съответните институции уведомяват органите незабавно след това.

Член 8

Кредитните и финансовите институции и техните директори и служители са длъжни да не разкриват пред съответните клиенти, нито пред трети лица, че на органите се предоставя информация в съответствие с членове 6 и 7 или че се извършва разследване във връзка с изпирането на пари.

Член 9

Добросъвестното разкриване от страна на служител или директор на кредитна или финансова институция на информацията по членове 6 и 7 пред органите, отговарящи за борбата срещу изпирането на пари, не съставлява нарушение на ограниченията за разкриване на информация, установени в договор или разпоредба на законов, подзаконов или административен акт, и не води до отговорност на кредитната или финансовата институция, на нейните директори или служители.

Член 10

Държавите-членки са длъжни да гарантират, че ако в хода на проверките, които компетентните органи извършват в кредитни или финансови институции, или по друг начин тези органи установят факти, които могат да съставляват доказателство за изпиране на пари, те ще уведомяват органите, отговарящи за борбата срещу изпирането на пари.

Член 11

Държавите-членки са длъжни да гарантират, че кредитните и финансовите институции:

1. ще установят надлежни процедури за вътрешен контрол и съобщения, за да предвиждат и предотвратяват операциите, свързани с изпиране на пари;
2. ще вземат нужните мерки техните служители да бъдат запознати с разпоредбите на настоящата директива. Тези мерки трябва да включват участие на компетентните им служители в специални програми за обучение, които да ги подпомогнат при разпознаването на операции, които могат да бъдат свързани с изпирането на пари, както и да ги инструктират как да действат в такива случаи.

Член 12

Държавите-членки са длъжни да гарантират, че обхватът на разпоредбите на настоящата директива ще бъдат разширен, за да включи изцяло или отчасти професиите или категориите предприятия, които са различни от кредитните и финансовите институции, посочени в член 1, но извършват дейност, за която е особено вероятно да бъде използвана с цел изпиране на пари.

Член 13

1. Към Комисията се създава комитет за връзка (наричан по-нататък „комитет“). Той има следните функции:

- а) без да се засяга действието на членове 169 и 170 от Договора, да улеснява хармонизираното въвеждане на настоящата директива чрез редовни консултации по всички практически проблеми, които произтичат от нейното прилагане и за които е полезно да се извършва размяна на мнения;
- б) да улеснява консултацията между държавите-членки във връзка с по-строгите или допълнителните условия и задължения, които те могат да установят на национално равнище;
- в) при нужда да съветва Комисията във връзка с всички изменения или допълнения, които да бъдат внесени в настоящата директива, или всички корекции, които се смятат за нужни, по-специално да хармонизира прилагането на член 12;
- г) да изследва дали определена професия или категория предприятия трябва да бъдат включени в приложното поле на член 12, когато се установи, че тази професия или категория предприятия се използват за изпиране на пари в определена държава-членка.

2. Комитетът няма функцията да преценява по същество решенията, взети от компетентните органи по конкретни случаи.

3. Комитетът се състои от лица, назначени от държавите-членки, и от представители на Комисията. Секретариатът се осигурява от Комисията. Председателят е представител на Комисията. Комитетът се свиква от своя председател по негова собствена инициатива или по искане на делегацията на една държава-членка.

Член 14

Всяка държава-членка приема подходящи актове, за да осигури пълното прилагане на всички разпоредби на настоящата директива, и по-специално определя санкциите за нарушение на актовете, приети в съответствие с настоящата директива.

Член 15

Държавите-членки могат да приемат или да оставят в сила по-строги разпоредби в областта, уредена с настоящата директива, за да предотвратят изпирането на пари.

Член 16

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива най-късно до 1 януари 1993 г.

2. Когато държавите-членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

3. Държавите-членки съобщават на Комисията текстовете на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 18

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Член 17

Една година след 1 януари 1993 г., при нужда — по всяко време и най-малко през тригодишни интервали след това Комисията съставя доклад за прилагането на настоящата директива и го предоставя на Европейския парламент и на Съвета.

Съставено в Люксембург на 10 юни 1991 година.

За Съвета

Председател

J.-C. JUNKER